

“Els deserts submarins estan avançant cada vegada més”

Un projecte internacional liderat pel Centre d'Estudis Avançats de Blanes intenta trobar les claus per frenar la progressiva desaparició dels boscos d'algues als litorals d'arreu del món

---

Què és un desert submarí? Bàsicament és un espai on ha desaparegut el bosc d'algues que hauria de ser dominant en una zona costera submarina a on arriba la llum i hi ha un fons rocós. No té res a veure amb un paisatge submarí sorrenc i de grans extensions. Els boscos d'algues són sempre en zones costaneres? Zones costaneres continentals o de les illes. Són espais on ha d'arribar la llum, perquè les algues la necessiten, i és on es donen les condicions òptimes perquè els boscos d'algues siguin abundants i dominants. Uns dels més emblemàtics són els boscos de kelp, un conjunt d'espècies d'algues que són les més llargues del món i que es troben a les zones temperades amb altes condicions de nutrients del Pacífic, de l'Atlàntic... I en el cas del Mediterrani? Aquí tenim unes altres algues de menys altura, però que són vitals a l'hora de conformar un paisatge submarí que seria l'equivalent del bosc a la terra. En aquest cas parlem d'espècies com ara les algues brunes, que poden arribar a tenir desenes de centímetres d'altura i que són molt importants per a la resta de la vida aquàtica. Què aporten els boscos d'algues perquè sigui important la seva preservació? Són la base de la cadena tròfica, el productor primari que fa que l'energia pugui circular des de la part més baixa de la cadena alimentària fins a les etapes superiors. Capten l'energia del sol i la transmeten. Si no tenim aquestes algues, si les perdem, també perdem aquest flux d'energia. Per altra banda, dins dels boscos d'algues hi ha una gran biodiversitat. Hi viuen i es reproduïxen espècies d'alt interès comercial com poden ser sards, dorades, cefalòpodes, etc. I, per últim, el fet que les algues absorbeixen CO₂ de l'atmosfera i emeten oxigen és un mecanisme que de manera natural està afavorint la lluita contra el canvi climàtic. S'ha detectat una progressiva desaparició dels boscos d'algues? A escala internacional hi ha un consens científic i una preocupació perquè els deserts submarins estan avançant cada vegada més. Aquí, a la costa catalana, hem detectat que augmenten, que n'hi ha que ocupen cales senceres i trams de penya-segat i que es pot arribar a un punt crític la pròxima dècada. Cal evitar una situació de no retorn perquè una de les característiques dels deserts submarins és que un cop apareixen és molt difícil revertir la situació. Quines són les causes que ho provoquen al litoral català? La principal és la sobrepesca dels peixos depredadors de garotes. El fet que faltin sards i dorades, que es mengen els eriçons, fa que les poblacions d'aquests herbívors creixin fins a un nombre que les poblacions d'algues no poden sostenir. Un desert al litoral català es caracteritza per no tenir algues i el que hi trobem són garotes. Fomentar el consum d'erriçons de mar podria ser una solució? En alguns indrets del món, com ara Austràlia, s'està fomentant aquest tipus de pesqueria, però per revertir un desert caldria que no hi hagués ni una garoina a la zona i el cost de l'extracció no seria compatible amb l'efectivitat de la mesura. Per tant caldria limitar la pesca dels peixos que actuen com a depredadors de les garoines? Cal fer més estudis abans de proposar aquest tipus de mesura, que no hauria de ser única. De moment, la bona notícia és que sabem que els sards o les juliolles són molt efectius per controlar la població de garotes. Quins altres factors incideixen en la desaparició de les algues? La pol·lució, l'escalfament de les aigües, les xarxes de pesca abandonades i, al Mediterrani oriental, l'arribada pel canal de Suez d'espècies invasores de peixos herbívors que són tan voraçs com les garoines i que poden acabar arribant aquí en el futur si continua augmentant la temperatura de l'aigua. En què consisteix el projecte 'Deserts submarins'? És una iniciativa internacional liderada pel Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB-CSIC) en què participen centres i universitats d'Itàlia, Austràlia, Noruega i l'Estat espanyol, entre les quals la Universitat de Barcelona, la de Girona i la de la Laguna, i també voluntaris d'associacions i clubs i de busseig de tot el món i membres de la xarxa Observadors del Mar. En aquesta fase

inicial el que fem és ubicar i mesurar l'extensió dels deserts marins al màxim de zones del planeta i ho portem a terme amb submarinistes i també amb mitjans tècnics com ara drons aeris i subaquàtics, com el que ens ha cedit National Geographic. La segona fase consistirà a fer un seguiment de l'evolució dels deserts i, finalment, s'estudiaran les possibles solucions i les propostes de gestió per recuperar els boscos d'algues.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 24-08-2019, Pàgina 48

-El Punt Avui. Nacional 24-08-2019, Pàgina 36

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/territori/article/11-mediambient/1654206-els-deserts-submarins-estan-avancant-cada-vegada-mes.html>